

Sygnatura akt: I C 487/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 maja 2019 roku

Sąd Rejonowy w Wąbrzeźnie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Ludmiła Dulka - Twarogowska

Protokolant: st. sekr. sąd. Arleta Ratajczak

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2019 roku w Wąbrzeźnie na rozprawie

sprawy z powództwa: **B. S. (1)**

przeciwko: **(...) w W.**

- o zapłatę,

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powódki B. S. (1) na rzecz pozwanej (...) w W. kwotę 270,00 zł (dwieście siedemdziesiąt złotych zero groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sędzia Sądu Rejonowego

Ludmiła Dulka - Twarogowska

ZARZĄDZENIE

1.(...);

2. (...).

SSR Ludmiła Dulka - Twarogowska

W., dnia 22 maja 2019 r.

Sygn. akt I C 487/18

UZASADNIENIE

W dniu 31 lipca 2018 roku powódka B. S. (1), reprezentowana przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, wystąpiła do Sądu z pozwem, w którym domagała się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanej (...) w W. kwoty 1.500,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za okres od dnia 15 maja 2018 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu.

Na dochodzoną kwotę składało się: 150 zł odszkodowania oraz 1.350 zł tytułem części zadośćuczynienia za doznaną krzywdę związaną z zahaczeniem o wystający, nieprawidłowo umiejscowiony na terenie zarządzanym przez pozwaną, krawężnik i upadkiem na chodnik w dniu (...), co skutkowało licznymi potłuczeniami oraz złamaniem ręki wymagającym przeprowadzenia operacji i rehabilitacji (k.3-12).

W odpowiedzi na pozew (...) w W., zastępowana przez pełnomocnika w osobie radcy prawnego, wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, kwestionując roszczenie

powódki co do zasady, negując okoliczności opisane w pozwie, w jakich miało dojść do zdarzenia i wskazując na brak winy oraz związku przyczynowego pomiędzy swoim zachowaniem, a szkodą (k.66-68).

Strony podtrzymały swoje stanowiska w dalszych pismach procesowych (k.96-100, k.108-109, k.151-154, k.166-167) oraz na rozprawie w dniu 4 lutego 2019 roku (k.121 - czas zapisu: od 00:03:50), przy czym strona powodowa podnosiła, iż po lipcu 2017 roku pozwana wielokrotnie zmieniała i poprawiała chodnik oraz krawężniki w miejscu zdarzenia.

Sprawa podlegała rozpoznaniu w postępowaniu zwykłym.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka B. S. (1) zamieszkuje przy ul (...) w W.. W dniu (...)roku po wyjściu z kościoła powódka na prośbę swojej siostry D. K. odprowadziła ją na ul. (...) w W., a następnie skierowała się do swojego miejsca zamieszkania poruszając się chodnikiem przy ulicy (...) po lewej stronie drogi. Około godziny(...) będąc przed blokiem nr (...) w którym znajduje się siedziba pozwanej, powódka w trakcie skrętu w lewo w kierunku swojego miejsca zamieszkania potknęła się o obrzeże chodnika, przeleciała przez zejście schodami i upadła na chodnik w wyniku czego straciła przytomność. Pomocy powódce udzieliło dwóch nieustalonych mężczyzn, którzy poruszając się samochodem ulicą (...) dostrzegli jej upadek. W trakcie odprowadzania B. S. (1) do jej miejsca zamieszkania z pomocą przybiegł także jej syn B. S. (2) wraz z sąsiadem J. W., którzy nieopodal miejsca zdarzenia palili papierosy.

Dowody:

- **zeznania świadka B. S. (2) na rozprawie w dniu 04.02.2019r. (k.123 - czas zapisu: od 01:21:04);**
- **częściowo zeznania świadka J. W. na rozprawie w dniu 04.02.2019r. (k.123v -czas zapisu: od 01:49:26);**
- **częściowo zeznania świadka D. K. na rozprawie w dniu 04.02.2019r. (k.124 - czas zapisu: od 02:11:03);**
- **zeznania świadka W. S. na rozprawie w dniu 04.02.2019r. (k.124-124v - czas zapisu: od 02:29:18);**
- **częściowo zeznania powódki na rozprawie w dniu 06.03.2019r. (k.142-142v - czas zapisu: od 00:34:48).**

Po upadku powódka odczuwała silny ból lewej ręki i ze swojego miejsca zamieszkania została przewieziona karetką pogotowia najpierw do (...) w W., a następnie do (...) (...) Szpitala (...) w G., gdzie stwierdzono u niej uraz twarzoczaszki, a po wykonaniu RTG rozpoznano złamanie nasady dalszej kości promieniowej lewej oraz przynasady dalszej kości łokciowej lewej. W dniu 26 października 2017 roku powódka przeszła zabieg operacyjny w postaci repozycji otwartej złamania i stabilizacji, a następnego dnia w stanie ogólnym i miejscowym dobrym została wypisana do domu z zaleceniami m.in. kontynuowania leczenia w poradni ortopedycznej, zmiany opatrunku co 2-3 dni i usunięcia szwów po 14 dniach od zabiegu. W okresie od 30 października 2017 roku do 15 lutego 2018 roku powódka odbyła cztery wizyty w poradni ortopedycznej, jej leczenie zakończono, lecz w dalszym ciągu posiadała ograniczenie ruchu lewej ręki i otrzymała zalecenie kontynuowania rehabilitacji. Po zdarzeniu powódka w (...) przy ul. (...) w W. przeszła po 5 zabiegów krioterapii, laseru oraz ćwiczeń, za które zapłaciła 150 zł.

Dowody:

- **karta zlecenia wyjazdu zespołu ratownictwa medycznego (k.24);**
- **dokumentacja medyczna dot. powódki (k.25-43), w tym na płycie CD (k.55a);**
- **faktura VAT nr (...) (k.44);**

- skierowanie na zabiegi fizjoterapeutyczne (k.101).

Ulica (...) w W. wraz z chodnikiem usytuowanym przy tej ulicy pozostają w zarządzie Gminy Miasta W., natomiast przylegający do niego prostopadły wąski chodnik wraz z zejściem schodami, prowadzący do miejsca zamieszkania powódki stanowią teren administrowany przez pozwaną (...)w W..

Dowody:

- zeznania świadka A. W. na rozprawie w dniu 06.03.2019r. (k.141v -czas zapisu: od 00:08:16);

- wydruk zdjęcia (k.140).

W okresie od 18 lipca 2017 roku do 18 września 2017 roku Miejski Zakład Usług (...) w W., na zlecenie Burmistrza W., przeprowadził przebudowę/remont nawierzchni chodnika przy ul. (...) w W. polegające na wymianie płytki chodnikowej na nawierzchnię z kostki betonowej polbruk. Wówczas także wstawiono betonowe obrzeża graniczące z pasem zieleni, a od końca studzienki kanalizacyjnej wykonano po kątem prostym obrzeże z polbruku, które bezpośrednio przed zejściem w lewo przy balkonach bloku nr (...)wystaje na wysokość 3-3,5 cm ponad poziom chodnika. W tym samym czasokresie Miejski Zakład Usług (...) w W., na zlecenie pozwanej, położył także kostkę polbruk na placu przylegającym do chodnika przy ul. (...) przed wejściem do siedziby (...) w W.. Po dniu 18 września 2017 roku, zarówno na zlecenie Burmistrza Miasta W., jak i pozwanej, nie były przeprowadzane żadne prace w odniesieniu do chodnika przy ul. (...), jak i jego obrzeża w obrębie miejsca potknięcia się i upadku przez powódkę w dniu 25 października 2017 roku.

Dowody:

- pismo Burmistrza W. z 20.02.2018 (k.135);

- dokumentacja zdjęciowa (k.112-120, k.138-140, k.162), w tym na płytach CD (k.55a, k.163);

- wydruki ze stron internetowych (k.156-161);

- oświadczenie kierownika (...) w W. (k.55);

- protokół oględzin chodnika i jego obrzeży przy ul. (...) w W. (k.144-146v);

- zeznania świadka P. K. na rozprawie w dniu 04.02.2019r. (k.121v-122 - czas zapisu: od 00:19:31);

- zeznania świadka S. B. na rozprawie w dniu 04.02.2019r. (k.122v -czas zapisu: od 00:55:12);

- zeznania świadka A. W. na rozprawie w dniu 06.03.2019r. (k.141v-142 - czas zapisu: od 00:08:16).

Pismem datowanym na 3 kwietnia 2018 roku powódka zgłosiła pozwanej szkodę domagając się przyznania zadośćuczynienia w kwocie 20.000 zł oraz odszkodowania wynoszącego 150 zł. Pozwana pismem z 18 kwietnia 2018 roku odmówiła wypłacenia zadośćuczynienia odsyłając powódkę z roszczeniem do Miejskiego Zakładu Usług (...) w W., który bez ingerencji (...) wykonywał wszystkie prace dotyczące przedmiotowego chodnika. W kolejnym piśmie z 15 maja 2018 roku pozwana podniosła, iż od 18 września 2017 roku, kiedy to zakończono roboty związane z przebudową chodnika przy ul. (...), jego stan jest identyczny, jak w chwili obecnej.

Dowody:

- zgłoszenie szkody osobowej (k.45-51);

- pisma pozwanej (k.52, k.54).

Sąd zważył, co następuje:

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz na podstawie poczynionych przez Sąd ustaleń roszczenie powódki nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na gruncie niniejszej sprawy strona powodowa powstanie szkody wiązała z działalnością (...) w W., jako zarządzającej terenem, na którym według jej twierdzeń miało dojść do zdarzenia szkodowego, a więc ocenę zachowania pozwanej należało dokonać pod kątem odpowiedzialności deliktowej. Podstawę tej odpowiedzialności stanowi art. 415 k.c., zgodnie z którym, kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę obowiązany jest do jej naprawienia. Zachowaniem, za które danemu podmiotowi można przypisać odpowiedzialność deliktową na podstawie art. 415 k.c., może być zarówno działanie, jak i zaniechanie. Zaniechanie polega na niewykonywaniu określonego działania, gdy na podmiocie ciążyła powinność i możliwość jego podjęcia. Kluczowa pozostaje kwestia winy. Wina w rozumieniu art. 415 k.c. stanowi kategorię obejmującą dwa elementy – obiektywny i subiektywny. Pierwszy oznacza bezprawność działania lub zaniechania osoby odpowiedzialnej za szkodę, drugi zaś wiąże się z nastawieniem psychicznym sprawcy czynu. Bezprawność – jako przedmiotowa cecha czynu sprawcy – ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującym zasadami porządku prawnego. Kwalifikacja podmiotowa odnosi się natomiast do oceny działania lub zaniechania z punktu widzenia nastawienia psychicznego sprawcy szkody. Opiera się on na dwóch momentach – przewidywania i woli. Na gruncie prawa cywilnego pojęcie winy jest ujmowane szeroko. Przypisana wina może występować w postaci winy umyślnej oraz nieumyślnej – lekkomyślności, czy niedbalstwa. Wina umyślna zachodzi wtedy, gdy sprawca chce wyrządzić szkodę, czyli ma świadomość szkodliwego skutku swego zachowania i przewiduje jego nastąpienie, celowo do niego zmierza lub co najmniej świadomie się na to godzi. Wina nieumyślna występuje wówczas, gdy sprawca wprawdzie przewiduje możliwość wystąpienia szkodliwego skutku, lecz bezpodstawnie przypuszcza, że zdoła go uniknąć albo też nie przewiduje możliwości nastąpienia tych negatywnych skutków, choć powinien i może je przewidzieć. Pojęcie niedbalstwa należy wiązać z brakiem zachowania wymaganej staranności, punkt odniesienia stanowi wzorzec należytej staranności w kształcie określonym treścią art. 355 § 1 k.c. O stopniu niedbalstwa świadczy stopień staranności, jakiego w danych okolicznościach można wymagać od sprawcy. Niezachowanie podstawowych, elementarnych zasad ostrożności, które są oczywiste dla większości rozsądnie myślących ludzi stanowi o niedbalstwie rażącym. Ich poziom wyznaczają okoliczności konkretnego stanu faktycznego, związane m.in. z osobą sprawcy, ale przede wszystkim zdarzenia obiektywne, w wyniku których powstała szkoda. Przypisanie określonej osobie niedbalstwa uznaje się za uzasadnione wtedy, gdy osoba ta zachowała się w określonym miejscu i czasie w sposób odbiegający od właściwego dla niej miernika należytej staranności (vide: wyrok SN z 10 sierpnia 2007r., II CSK 170/07, Legalis nr 165685; wyrok SA w Katowicach z 25 lipca 2013r., sygn. V ACa 472/12, Legalis nr 736485). Do przesłanek odpowiedzialności deliktowej należy zaliczyć: zdarzenie, szkodę, popełnienie czynu sprawcy noszącego znamiona winy oraz istnienie związku przyczynowego pomiędzy czynem, a szkodą. Ponadto należy również odwołać się do art. 416 k.c. stanowiącego, iż osoba prawna jest obowiązana do naprawienia szkody wyrządzonej z winy jej organu. Wszystkie wymienione przesłanki odpowiedzialności, jako okoliczności faktyczne, na podstawie których powódka dochodzi swego roszczenia, winny zostać przez nią udowodnione (art. 6 k.c.).

Mając na uwadze zebrane dowody oraz kierując się logiką i doświadczeniem życiowym Sąd uznał za wiarygodną relację powódki, iż dnia (...) roku doszło do zdarzenia polegającego na zawadzeniu przez nią o obrzeże chodnika przy ul. (...) w W., a następnie jej upadku na prostopadły węższy chodnik prowadzący w kierunku bloku przy ul. (...), tuż za zejściem schodami, przed balkonami bloku nr (...), w wyniku czego doznała ona obrażeń ciała, a zatem wystąpiło zdarzenie oraz szkoda.

W ocenie Sądu powódka wykazała także, za pomocą przedłożonej dokumentacji medycznej oraz faktury VAT, zakres doznanego uszczerbku na zdrowiu z jego dalszymi konsekwencjami oraz poniesienie kosztów rehabilitacji w kwocie 150 zł.

Pozwana początkowo potwierdziła, iż do zdarzenia doszło na administrowanym przez nią terenie, lecz w końcowej fazie procesu zanegowała tę okoliczność. Do kluczowych kwestii należało więc ustalenie, czy miejscem zdarzenia był teren administrowany przez pozwaną, czy też inny podmiot, w szczególności Miasto W., a ewentualnie także możliwość

zarzucenia popełnienia czynu noszącego znamiona winy oraz istnienia związku przyczynowego pomiędzy tym czynem, a szkodą, co skutkowałoby przypisaniem odpowiedzialności z art. 415 k.c.

Z wiarygodnych zeznań świadka A. W. oraz wydruku zdjęcia zawartego na karcie 140 akt sprawy wynika, iż granica rozdzielająca teren należący do Miasta W. oraz do pozwanej Spółdzielni przebiega obrzeżem chodnika przy ul. (...) w W.. Okoliczności tej nie kwestionowała żadna ze stron i była ona bezsporna. W ocenie Sądu obrzeże chodnika należy uznać za jego część składową, co z kolei oznacza, iż potknięcie powódki nastąpiło w miejscu zarządzanym przez Miasto W.. Dopiero sam upadek wystąpił na wąskim chodniku przylegającym prostopadle do chodnika przy ul (...), a więc już na terenie administrowanym przez (...) w W.. Tym samym pozwana nie może ponosić żadnej odpowiedzialności za ewentualne występowanie nieprawidłowości w budowie chodnika, a ściślej jego obrzeża, tym bardziej, iż to nie ona przeprowadzała, czy zlecała jego wykonanie w tym miejscu.

Jednak nawet przy założeniu, iż miejscem zdarzenia był jednak teren zarządzany przez pozwaną, to w ocenie Sądu i tak brak jest podstaw do przyjęcia odpowiedzialności (...) w W. za szkodę powódki.

Kwestią sporną pomiędzy stronami stanowił przede wszystkim kształt obrzeża chodnika w miejscu zdarzenia w dniu (...)roku.

Według twierdzeń przedstawionych przez powódkę, do jej potknięcia doszło o wystające obrzeże, które w miejscu prowadzącym w kierunku zejścia schodami było wykonane pod kątem ostrym i zachodziło w światło tego zejścia, co zobrazowała poprzez naniesienie czarnych linii na wydrukach zdjęć dołączonych do pozwu (k.18-19), a dopiero po zdarzeniu obrzeże to miało zostać przebudowane w ten sposób, aby posiadało kąt prosty, jak w chwili obecnej. Dowodami mającymi potwierdzić wskazane okoliczności były wyłącznie osobowe źródła dowodowe ograniczone do zeznań krewnych powódki oraz jej sąsiada mieszkającego vis a vis, a więc osób powiązanych z B. S. (1) więzami krwi oraz sąsiedzko, do których relacji w tej sytuacji należało podejść z odpowiednią dozą krytycyzmu i dokonać oceny pod kątem zgodności z logiką oraz zasadami doświadczenia życiowego.

Z zeznań świadków W. S. oraz B. S. (2), będących odpowiednio mężem i synem powódki, wynikało, iż w ogóle nie pamiętali oni, w jaki sposób wyglądało wykończenie chodnika w miejscu zdarzenia, w szczególności, czy posiadało ono kąt prosty, czy ostry, chociaż B. S. (2) przyznał, że często w tym miejscu przechodził i potykał się o wystające obrzeże. Z kolei zeznania świadka J. W. zaprezentowane na rozprawie w dniu 04 lutego 2019 roku wskazywały, iż przed datą zdarzenia szkodowego krawężnik (obrzeże) był wykonany pod kątem prostym, to jednak od strony ulicy (...) nie został on przycięty i zachodził w światło przylegającego do niego prostopadle chodnika. Według relacji tego świadka narożnik posiadał więc kształt „#” . Ponadto świadek ten zeznał, iż zdarzenie z 25 października 2017 roku obserwował od momentu, kiedy osoba przed schodami – według jego oceny będąca pod wpływem alkoholu - została podniesiona przez dwóch mężczyzn, a następnie była prowadzona (wówczas jeszcze nie wiedział, że osobą tą była B. S. (1)). Tymczasem w sprzeczności z tymi zeznaniami pozostaje treść pisemnego oświadczenia datowanego na 24 marca 2018 roku podpisanego przez J. W., w którym podał: „zobaczyliśmy panią spadającą ze schodów” (k.23), co wskazuje jednoznacznie na zaobserwowanie samego momentu upadku. Z kolei z zeznań świadka D. K. wynikało, iż po dwóch daniach od powrotu powódki ze szpitala, kiedy poszła ją odwiedzić, dokładnie przyjrzała się krawężnikowi (obrzeżu), który według niej był zakończony pod kątem ostrym - w kształcie litery (...). Odmienną wersję świadek D. K. przedstawiła natomiast w swoim pisemnym oświadczeniu z dnia 24 marca 2018 roku, z którego wynikało, iż miejsce zdarzenia poszła obejrzeć już na drugi dzień od upadku swojej siostry (k.22).

W ocenie Sądu zeznania świadków zawnioskowanych przez powódkę albo nie potwierdzały jej wersji odnośnie wyglądu obrzeża chodnika, skoro nie pamiętali oni żadnych szczegółów, albo pozostawały z nią w sprzeczności. Zgodna pozostawała jedynie relacja świadka D. K., ale nawet ona nie była konsekwentna w zakresie daty zapoznania się z wyglądem obrzeża. Nie bez znaczenia dla oceny wiarygodności tego świadka pozostaje również okoliczność, iż jest siostrą powódki, pozostaje z nią w bliskich relacjach, a jak wynika z jej zeznań - było jej przykro, ponieważ do zdarzenia w ogóle by nie doszło, gdyby powódka jej nie odprowadzała, a więc może posiadać interes w przedstawieniu określonej, korzystnej dla B. S. (1) wersji. W tej sytuacji zeznania wskazanych osób, w zakresie dotyczącym wyglądu

obrzeża chodnika, nie mogły zostać uznane za wiarygodne i stanowić podstawy do uczynienia na ich podstawie ustaleń faktycznych. Dodatkowo w ocenie Sądu także zachowanie powódki oraz członków jej rodziny już po zdarzeniu, a polegające na niewykonaniu zdjęcia wskazanego obrzeża (przed rzekomą jego przebudową), choćby za pomocą telefonu komórkowego, pozostaje w sprzeczności z zasadami doświadczenia życiowego.

Z kolei ze zgodnej relacji świadków P. K., S. B. oraz A. W. wynikało jednoznacznie, iż 18 września 2017 roku ukończone zostały wszystkie prace w obrębie miejsca potknięcia się przez powódkę, w szczególności wówczas zamontowano pod kątem prostym obrzeże chodnika przy ulicy (...) w miejscu jego połączenia z prostopadłym chodnikiem prowadzącym przez zejście schodami w pobliżu balkonów bloku nr (...) i nie było ono w późniejszym czasie modyfikowane, czy poprawiane. Zeznania tych świadków Sąd ocenił jako wiarygodne, ponieważ były spójne, logiczne, konsekwentne, wzajemnie się pokrywały i uzupełniały.

Mając powyższe na względzie Sąd dokonał ustalenia, iż wbrew twierdzeniom powódki, w dniu zdarzenia przedmiotowe obrzeże chodnika było wykonane pod kątem prostym i tym samym nie stanowiło źródła niebezpieczeństwa dla pieszych. To od pieszych, w tym powódki, można i należy wymagać dbałości o własne bezpieczeństwo w stopniu podstawowym i poruszania się chodnikiem, a nie jego obrzeżem - w dodatku w miejscu narożnym łączącym dwa chodniki.

W tej sytuacji brak było możliwości przyjęcia zawinienia podmiotu odpowiedzialnego za stan chodnika, choćby w postaci niedbalstwa oraz istnienia związku przyczynowego pomiędzy tym stanem, a upadkiem powódki, co nie pozwalało na przypisanie komukolwiek, a w szczególności pozwanej, odpowiedzialności na gruncie art. 415 k.c., dlatego powództwo należało oddalić, o czym Sąd orzekł w punkcie I wyroku.

O kosztach procesu w pkt II wyroku postanowiono w myśl art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i art. 99 k.p.c., kierując się zasadami odpowiedzialności finansowej strony przegrywającej za wynik postępowania oraz rozstrzygnięcia o kosztach w orzeczeniu kończącym sprawę w danej instancji. Pozwana wygrała proces w całości, dlatego powódka jest zobowiązana do zwrotu na jej rzecz kosztów procesu. Zasądzona z tego tytułu kwota 270 zł obejmuje wynagrodzenie radcy prawnego w stawce minimalnej, ustalone w oparciu o § 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018.265 j.t.).

Sędzia Sądu Rejonowego

Ludmiła Dulka-Twarogowska

ZARZĄDZENIE

1. (...);

2. (...)

- (...)

3. (...).

W., dnia 12.07.2019 r.

SSR Ludmiła Dulka-Twarogowska